JOSIP WIESNER

ĆUĆENJE

ZAGREB 1914.
TISKOM BORANIĆA I ROŽMANIĆA

VRTOVIMA

Dvor.

Tišinom noći na dvor
Mjesec je svjetlost metao,
Dvorom je zvonček cvjetao,
Što krio ga danom bor;

Cikada čudesni zbor
Mirom je blagost sretao,
A daljinom se kretao
Pjevača neznani kor.

U parku nikoga nije,
Tek bršljan se samo vije
Gdje je paviljon,

U dvoru se već ne pjeva,
Nit' više nožice djevâ
Plešu kotiljon.

Vrtovi.

Miris šiparica kao u akacije
Tu dočarava katkad jesenasti dan
Ili blagi davni celebralni san,
U kom vidjeste nju sa puno gracije;

Tu iz vrtova te naše Kroacije;
Gdje se mirom smiješi plavi tulipan,
Te gleda u gore kuda šeta pan,
Vodja kozonoge, šumske stare nacije.

Vidjeh mnogo u tim vrtovima
Šetat sve do zore, kada ruže prose
Za žedne latice, kaplje plave rose:

Neke blijede djeve a tamne kose,
Što sad u sebi bol i tlapnju nose,
Posve same, tek sa hrtovima.

Klupa djedova.

Ova stara klupa u bolnoj svojoj svijesti
Žalosno se sjeća, kako je nekad cijela
Povorka otaca znala ovdje plesti
Vijence cvijeća i riječi iz ljubavnoga vrela.

Ova stara klupa, spomen davnoj sijesti,
Čeka, uvijek kad će jedna posve bijela
Gospa proći tud i ovdje u hladu sjesti
Snivati čudesa večernjih opijela.

U parku mrtvo sve i dok se klupa nada,
Zvijezda jedna s neba kao za spomen pada
I kukavica stade kukati u tami.

O drago i tužno mjesto! Mi smo posve sami,
Sijedi starci i lijepi u raci starog grada
U nevinoj bjelini snivaju sred hlada.

Šetnja.

Puteljkom tisijim ruže su cvale
Mala hijacinta, jagorčak mio,
I sve dok latice nijesu pale
Sa blagog cvijeta što drag je bio.

Sunca zadnje sjene po njem su sjale
A mali se vjetrić tiho je vio;
Zrake su svijetla davati znale
Srh tajanstvenosti, što jecat htio.

I po puteljku spuštaju se grane
I prave sužanj sa neznane strane
Kad s njime ovuda prolazila Ona

Od ljubavi tajne: sa ljepotom Dona,
Mirisom cvijeća sa mladosti rane;
Ja čuh im Spomene one još od lane.

Oko jedne kuće.

Bršljan oko kuće hoće da se smiri,
Pod starim altanom vidi se tek bista,
Taj lik drage žene, djevicom bi čista;
Oko nje lepršе bijeli lepiri.

Vjetar sad vijuga i katkad zaviri
U lice joj plaho i ona je ista
I danas na kipu kô nekada blista,
Kad za njom ginuše davni kavaliri.

Jer ovo je kuća spomen davne sreće,
Koja sada sniva san u svojoj tuzi,
Tuj sniva s klavirom, koj već nikad skladno:

Ne će zasvirat kad nastane veče
Kroz prste djeve, što je kriše luzi,
U dvoredu čempresa, gdje zna biti hladno.

Kraj kamina.

U kaminu oganj malo jošte prasne,
Stana ura kaže: već je mnogo sati;
Ja još uvijek budan i bez misli jasne,
Snatrim, kako da se opet k nama vrati:

Stara ona doba, one noći krasne,
Oni dani ljeta, kad se žito mlati,
I kada ljubav živi, pa kad gospe časne
Za zvjezdanih noći nisu išle spati.

Čekahu da dodju ljubavnici blijedi
Gospam plavih vlasi — a katkada sijedih —
Da se k njima privinu na grudi.

Da usnu ljubavlju i u tajnosti,
Dok ih zorom opet ne probudi
Pjesmom ptica ševa iz beskrajnosti

Lov.

Na tim bregovima zrak u snježnoj mreži
A nad gorom oblak vas sivi te plovi.
S njega monotono i suho sniježi
I snijeg na brda sjetno pada novi.

Dolinama dolje netko eto bježi!
— Tko to sada ovdje divljačinu lovi? —
Ja vidjeh u jarku jedna srna leži.
Posljednji trzaji. Pokojnički snovi.

Artemida gleda parodiju lova
I ne vidi više ponosne plemiće
I niti vidi već lovačke jahače.

Može tek da vidi žalosne goniče
Kako ti se veru s tužna brda ova,
Sve dok one noćne sjene ne zamrače.

Berba.

Na bušinski brijeg dolaze berači
Prebačenim brentama sa noževima cure,
Te svi počnu brati, dok dobri pjevači
Zori tiho pjevaju i groždjem pune bure.

A jesenje lišće — sviraju svirači —
Slušavši si sviranje svoje posljednje ure,
Ko da zna, da misle reći ti rezači:
»Nikakvo već trepłenje od prvog tutnja bure«.

A na vrhu brijega stara stoji klijet,
Gleda tužan, žalostan, taj današnji svijet.
Nema već u njemu starinskih šljivara.

Dok berba i dalje monotono teče
Sve tamo do kasno jesenasto veče,
Kad se čuje pijev zagorskih pudara.

Preludij.

Najljepša od djeva što govore „kaj!“
Pričaš, na koraljna mala tvoja usta
Smiješkom tvojih oči, blagi sjaj,
Mnogima si bila tiha želja pusta.

Golubice nježna! ta ti si maj,
Polje kampanula, rezeda i uz ta
Mirisna cvjetna polja, praviš raj,
Da radost kraj tebe, nikada ne susta.

Nebesa su vedra kad i tvoje čelo,
Oko tebe noću sve tako bijelo
I plaho je, slatko, kô smiješak zlatica,

Što po polju živi, cvjeta i gine
Žaleć, što je tvoje grudi ne previne,
O, ti mila, draga, o ti cvjetna latica.

Zagorsko cvijeće.

Kada mi je ona ovo cvijeće nosila,
Ovo milo cvijeće sa zagorskih gora,
Tada me je nježno kroz ciklame prosila,
Da je moje srce vjerno ljubit mora.

Toplom svojom suzom ona ga je rosila,
I ta tužna radost bješe kao zora,
Obasjavši trave i čaške, cvjetna nosila,
Kurije starinske i češere bora.

Ja uzimah cvijeće od te divne žene
I ljubljah joj usne i pramove njene
I blago sunce sjaše na te dolove,

Jer ne mišljah nikad, da to cvijeće vene
I da će tud jednoć tajne i mrke sjene
Zamračit toplo sunce i donijet bolove.

Ona.

Dugih trepavica — lice svetog kipa —
S očima, što čeznu, sva je nježna bila.
Mirisom parfema s ruke cvijeće sipa,
Usne su joj slatke kô da s lijera pila.

Proljeće je bilo, kad cvjetaše lipa,
Ona se kô ruža u cvjetnjaku svila,
Dok ju gledah blažen i svakoga hipa
Govorah joj nježno : Ti si moja vila!

To bješe u doba, kad se srce lovi
Kroz mirisno cvijeće i kad prodju snovi
Preko bijelog vrta, opojni i sneni.

Takova je prije ona bila meni,
Dok ju danas ne znam: Putovi su novi,
Kuda moja duša sada sjetno plovi.

Sjećanje.

Kada su te blage oči na mene gledale
U vrtu kroz rosu ruža; sanljive ko luna;
Kada su ruke bijele mi kosu redale,
Tad bijaše u blagosti mjesečina puna.

Na grančica ptičice mirom su pjevale
Prisluškivavši kad drvo točila je žuna,
A misli su tišinom posvema predale
Ljubavi i nitko u nju ne sumnja ni truna.

To bijaše nekad, davno, nema nas već skupa,
Uprhnula već dugo, znamo, ona stara klupa,
Što bila je kraj jezera pod mirisnom lipom.

I možda od onda trpnje sasvim su minule
Molitvom za ljubav našu u šumi pred kipom;
Možda su čežnje otišle, tiho uginule.

Varka.

Sva u ružam. Slast i miris struje,
Dok hoda tiho i nečujno po cvijeću,
A male ptice k mladoj grani lijeću
Noseć mili pijev, gdje pčele zuje.

Usne nijeme. Draga moja tu je
Lik radosti, te sluti višu sreću,
I blage oči piju po drveću
Rosu sunca, toplog dana struje.

To potraja tek časak. Varke minuše,
I raj i miris ruža i ptice uminuše
I s njima san i dragost blagih zvijezda.

Oj, gdje ste, dobra ljeta, cvjetni lugovi,
Nebesa gdje su vedra, ptičji drugovi,
Kad jesen dune preko pustih gnijezda?

Kad mjesečina sja.

Već naokolo mrak, netopiri kruže,
Tajnim mojim vrtom gdje je tihi mir,
Samo se jezerom čuje jaki vir
I njega vide tek te bijele ruže.

Zvijezde s nebesa govore mi: »Druže,
U tajnom cvijeću ti slavit ćeš pir,
Tamo gdje u vrtu liljani za hir
Ljubavne mirise hoće da ti pruže«.

Tako vam ja snatrim mirišljive noći
Mjesečine i tihe plave blagosti,
Tužno sa čeznućem čekam, hoće l' doći.

Nema nje, a mjesec šeta se i koči
I čuh kad mi reče: Ne ćeš više moći
Vidjeti je i oči pune dragosti.

PLOČNIKOM

Grobovi.

1.

Problijedio je. Počeše ćukovi
Pod prozorom pjevati glasno
I grozni bjehu njihovi hukovi.
To bilo kraj groblja. To bilo je kasno.

Smrt se ozivala i crni lukovi
Obilaze i nije baš jasno:
Zašto baš sada ti grobni zvukovi
Dolaze sablasno i tako nečasno?

Jer nije lijepo da ga još mlada
Odvedu od nje, koja još nevina
Čeka od njega ljubavnoga vina.

— Šuti. I ona je što za tu propada.
Druge, sve, pa i nju moći ćeš ljubiti
U grobu kostima, sa svima bluditi.

2.

Svanulo je jutro i ptica je neka
Oglasila taj dan sa previše tmuše,
Tad duša slušala odziv čudnih jeka
Što jako čemere, što ti srce guše.

Vodoskoka nesta i kao rijeka
Davni željni snovi u ponor se ruše,
A u vrtu ruža, samrtna, daleka,
U crnim bojama i bez blage duše.

Dolazi, već cio svijet je prošla,
Izbavila je tuge mnogih robova
Pa sad je eto i k njemu došla.

On će leći pored tih dragih grobova
Odmah, te taj čas će srce prsnuti.
Mir. Ta samo kroz smrt može uskrsnuti.

Kroz noć.

Išao je putem medju cvjetovima
Gdje se plave rose mnoštvom prolilo,
Duša se izgubi medju svjetovima
I još nitko ne zna: što ju bolilo.

Mjesec tiho skače sad po krovovima,
Traži ono lice štono molilo
Tih samotan život medju bregovima,
Miris i cvijeće. I to je volilo.

Kad ga sretnem veli: da ga već ne boli
Rastrgana duša, što više ne voli,
Te mu sad ne zna, gdje su smjerovi.

Ja obrnuo sam k sebi tada oči,
Vidio daljine sve u ovoj noći.
Kud su cvjetali rosni lijerovi.

Putovi.

Baš kao prognanik cijelog svijeta
Idjaše nijemo, žalostan, posve sam,
Žutim drumovima, gdje ne ima meta
Gdje ništa ne cvjeta, pa niti čam.

I vidjaše katkad ptice za lijeta,
Te lepršu milo: to sjeća ga na pram
Djevice daleke, što je od cvijeta,
Skladnih zvukova; srce bi kam.

I čekaše noću na zvjezdice neke,
Što izlaze tamo iz onih kutova,
Da bi mu pričale spomene daleke.

Pustite ga mirom, nek' ne bude gažen,
Barem tamo sada, neka bude blažen,
U tim daljinama njegovih putova.

ISPRAVI: Na str. 10. red. 2. odozgor ima biti: „Stara“ mjesto „Stana“.
Na str. 18. red 3. odozgor ima biti: „laki“ mjesto „jaki“.